

Lausunto
29.10.2014

Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunta
Student Union of the University of Jyväskylä

Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunnan (JYY) lausunto SYL:n Askeleet kohti perustuloa – tiekartasta

Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunta (JYY) kiittää Suomen ylioppilaskuntien liittoa (SYL) pyynnöstä lausua Askeleet kohti perustuloa -tiekartasta. JYY lausuu seuraavaa:

Nykymuotoinen opintotukijärjestelmä on tiukentunut jatkuvasti. Tämän trendin jatkuessa, ei opintotukijärjestelmä enää palvele tarkoitustaan, ja opiskelijan toimeentuloa on pohdittava uudella tavalla. JYY kannattaa perustuloa ja pitää erinomaisena sitä, että myös SYL on ottanut perustuloprojektin osaksi toimeentulovaikuttamistaan. JYY kuitenkin hämmästelee sitä, että perustuloprojektin tuotoksena syntynyt tiekartta ei ole mukana liittokokousmateriaaleissa. JYY toivoo, että asiakirja sisällytetään liittokokousasiakirjoihin, sillä kyseessä on varsin merkittävä toimeentulopoliittinen kysymys. Liittokokous on aiempina vuosina sitoutunut projektin edistämiseen ja nyt olisi aika tuoda tuon työn tuloksena syntyneitä näkemyksiä myös liittokokoukseen.

JYY pitää Askeleet kohti perustuloa projektissa syntyneitä tiekarttaa laadukkaana ja hyvin perusteltuna asiakirjana, jossa tuodaan hyvin ilmi sosiaaliturvajärjestelmän epäkohtia ja esitetään toimenpiteitä askeleiden toteutumiseksi. Askeleet suuntaavat selkeästi kohti yksinkertaisempaa toimeentulojärjestelmää. JYY kuitenkin jäi edelleen pohtimaan tiekartan askelien järjestystä. JYY toivoo, että SYL:ssä pohditaan sitä missä järjestyksessä askelia on kussakin poliittisessa tilanteessa järkevä toteuttaa ja tehdä vaikuttamistyötä. Prioriteettijärjestyksen suunnitteleminen on vaikuttamistyön oikeaikaisuuden kannalta tärkeää. Osa askelista liittyy toisiinsa, ja osaa taustamuistiossa mainituista toimenpiteistä on jo kehitetty. Kuitenkin olisi hyvä miettiä pääpiirteittäin mitä ensin halutaan saavuttaa. JYYn näkemys on se, että edelleen on panostettava ensisijaisesti opintotukijärjestelmän joustavoittamiseen ja yksinkertaistamiseen, perustulovaikuttamisen ollessa kuitenkin vahvasti taustalla. Prioriteettia on pohdittava siitä näkökulmasta mikä on olennaisinta nimenomaan SYL:n toimeentulopoliittisessa edunvalvonnassa.

Edunvalvontatyö on usein pyrkimystä saavuttaa jotain, joka voi tuntua kovin epärealistiselta. Taustapaperissa tuodaan esiin osin hyvinkin epärealistisia tavoitteita, joiden saavuttamiseen tässä taloustilanteessa ei JYYn mukaan ole järkevää panostaa kaikkien voimavarojen edestä. JYY toivoo SYL:ltä linjapaperin kytkemistä liiton tekemään edunvalvontatyöhön tiiviimmin, sekä poliittista luentaa sen suhteen, mitkä asiat ovat kulloinkin tavoittelemisen arvoisia.

Seuraavassa yksityiskohtaisempia kommentteja tiekartan askelista:

1. Sosiaalietuudet muutetaan yksilökohtaisiksi

JYY näkee askeleen perusteltuna. JYY näkee vanhempien tulojen vaikutuksen poistamisen toisen asteen opintotuesta suurena investointina, jonka saavuttaminen nykyisessä taloustilanteessa on epärealistista.

Muutosesitys riveille 40-41:

Syksyllä 2014 ilmi tulleet tapaukset, jossa toimeentulotuki on maksettu muun kuin hakijan tilille, tulee estää lainvastaisena.

Perustelu: Toimeentulotukia on maksettu joissain tapauksissa myös pariskunnan naispuolisen henkilön tilille. Tästä syystä osuvampi kirjaus olisi, että estetään kaikki tapaukset, jossa tukea maksetaan muun kuin hakijan tilille, sukupuolesta riippumatta.

2. Etuusmuotoja yhdistetään

Yleisen asumistuen viimeisimpien muutosten myötä tukimuoto on yksinkertaistunut, mutta ei sellaisenaan ole edelleenkään käyttökelpoinen opiskelijoiden asumisen etuudeksi. Sosiaaliturvajärjestelmän yksinkertaistamiseksi tulevaisuudessa olisi hyvä saavuttaa yksi yhteinen asumistukijärjestelmä. Tästä syystä kirjauksen painopisteen tulisi olla siinä, että yleistä asumistukea kehitetään vastamaan paremmin opiskelijoiden tarvetta.

JYY toivoo, että taustamuistioon kyseisen askeleen kohdalle joko lisättäisiin jonkinlainen kirjaus siitä, että asumistukea tulisi kehittää korkeakouluopiskelijoille soveltuvampaan suuntaan tai lisätään viittaus taustamuistion 3. askeleen asumislisää käsittelevään kohtaan.

3. Opintotukijärjestelmää yksinkertaistetaan ja joustavoitetaan

Askeleessa kuvataan hyvin SYL:n opintotukivaikuttamisen suuntaa.

4. Sosiaaliturvaetuuksien tulovähenteisyyden lieventämistä jatketaan. Pienet ansiot eivät saa kohtuuttomasti heikentää työttömän perusturvaa.

Työttömyysetuudella opiskelu tulee jatkossa kasvamaan, mikäli opintotuen ehdot jatkuvasti tiukentuvat. JYY toivoo kohdan alle lisättävän kirjauksen kyseisestä etuusmuodosta ja sen myöntöperusteista.

Lisäyksesitys taustamuistioon:

Työttömyysetuudella opiskelun myöntöperusteita yhdenmukaistetaan. Osa-aikatyön tekeminen kohtuullisissa määrin mahdollistetaan myös työttömyysetuudella opiskelun aikana.

Perustelu: Työ- ja elinkeinoministeriön mukaan osa-aikatyön ei tulisi estää työttömyysetuudella opiskelua, kun taas TE-toimistoilla ollut kirjavia käytäntöjä siinä kuinka osa-aikatyön teko sallitaan työttömyysetuudella opiskelevalle.

JYY haluaa myös huomauttaa, että kirjaus toimeentulotuen alennetun perusosan leikkaamisesta on kirjattu taustamuistioon hieman kärjistäen. Toimeentulotuen perusosaa voidaan lain mukaan alentaa vain siinä tapauksessa, että tuen saajan ihmisarvoinen elämä ei vaarannu. Alentaminen voidaan toteuttaa vain muutaman kuukauden mittaisena kerrallaan. Perusosan alentamisen mahdollisuudella tavoitellaan yksilön työllisyysedellytysten edistämistä.

Poistoesitys riviltä 136:

Poistetaan sana ”olennaisesti”

Perustelu: Laki määrittää tälläkin hetkellä, että perusosan alentamisesta ei saa koitua sitä, että ihmisarvoinen elämä vaarantuu. Alentamista ei myöskään voida toteuttaa pitkäaikaisesti. Kirjauksen tulee siis olla lievempi.

5. Minimietuuksien vähimmäistasoja yhdenmukaistetaan

Kirjaus on hyvä ja perusteltu. Myös tässä kuvastuu SYL:n toimeentulon edunvalvonnan ydin.

6. Verotuksen ennakoitavuutta parannetaan

Reaaliaikainen tulorekisteri helpottaisi ennakoitavuutta. JYYn mukaan tuloseurannan tulee toimia mahdollisimman automatisoidusti ja olla yhteensopiva sosiaalitoimen ja KELAn tuloslaskelmien kanssa.

7. Taataan riittävät sosiaalityön resurssit

Toimeentulotuen perusosan maksatuksen siirtyminen KELAlle yksinkertaistaa byrokratiaa, mutta voi myös vaikeuttaa tuen kohdentamista niiden osalta, jotka tarvitsisivat apua myös muihin sosiaalisiin ongelmiin. JYY on tästä huolissaan. JYY on kuitenkin tyytyväinen siitä, että tähän kirjaukseen on tehty muutoksia, jossa otetaan kantaa siihen, että riittävät sosiaalityön resurssit pystyttäisiin takamaan.

8. Perustulokokeilu

9. Otetaan käyttöön yksinkertainen, yhdenvertainen, vastikkeeton ja ihmisarvoiseen elämään riittävä perustulo, joka mahdollistaa työn vastaanottamisen kaikissa tilanteissa ja tekee työnteosta kannattavaa.

Vaikuttamistyön lopullisen tavoitteen tulee olla kirjauksen mukainen perustulo. Perustuloa on kuitenkin kokeiltava ennen sen käyttöönottoa. Perustulokokeilu voi mahdollisesti tulla ajankohtaiseksi jo seuraavalla hallituskaudella. Tästä syystä SYL:n on valmistauduttava vaikuttamistyöhön hyvissä ajoin.

Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunta

Jenna Anttonen
Hallituksen puheenjohtaja

Minna Oinas
Pääsihteeri

Lisätietoja:

Silja Silvasti
JYYn hallituksen jäsen
silja.silvasti@jyy.fi, 050 552 7021

Karoliina Vainikainen
JYYn sosiaalisihteeri
sosiaalisihteeri@jyy.fi, 050 307 0540